

Justis- og politidepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref
200901837-/EMK

Dato
11.12.2009

Anmodning om vurdering av habilitet for statsråd Lars Peder Brekk

Landbruks- og matdepartementet ber med dette om at Justisdepartementets lovavdeling vurderer statsråd Lars Peder Brekks habilitet.

1. Bakgrunnen for forespørselen

Statsråd Brekk har en eierandel på 10,4 % i holdingselskapet Asbjørn Brekk AS. Hans bror, Are Brekk, har en eierandel på 43,8 %. Holdingselskapet Asbjørn Brekk AS ble opprettet med det formål å fordele verdiene mellom søsknene Brekk i generasjonsskiftet etter faren. Selskapet er et rent holdingselskap opprettet for å plassere verdier. Det er ingen føringer i stiftelsesdokumentene knyttet til at selskapet skal kjøpe seg inn i en bestemt næring.

Holdingselskapet Asbjørn Brekk AS har en eierandel på 0,25 % i selskapet SinkaBerg-Hansen AS. Statsrådens bror, Are Brekk, er styreleder i SinkaBerg-Hansen AS. Selskapet driver oppdrett og videreforedling av laks. Selskapet hadde i 2008 driftsinntekter på 530 millioner kroner og et driftsresultat på 10,7 millioner kroner.

2. Statsrådens ansvar på fiskeområdet som landbruks- og matminister

Som landbruks- og matminister har statsråd Lars Peder Brekk konstitusjonelt, administrativt, ansvar for blant annet Mattilsynet. Mattilsynets forvaltningsansvar innebærer blant annet ansvar for å sikre helsemessig trygg sjømat og frisk fisk, sikre etisk forsvarlig hold av fisk og miljøvennlig produksjon av sjømat, sikre god kvalitet og pålitelig produksjon og omsetning av sjømat og å bidra til verdiskapning innenfor sjømatområdet.

Forvaltingsansvaret utføres ved at Mattilsynet utvikler, påvirker og forvalter regelverket

på dette fagområdet. Ved internasjonal handel med fisk og fiskeprodukter skal Mattilsynet ivareta nasjonale plikter og interesser.

Det er fiskeriministeren som har det konstitusjonelle ansvaret for Mattilsynet på mesteparten av fiskeområdet, mens helse- og omsorgsministeren har ansvaret for de delene som gjelder fisk som trygg mat. Det presiseres at det er landbruks- og matministeren som har det overordnede administrative ansvaret for Mattilsynet som virksomhet.

I tillegg til dette vil statsråd Brekk, i egenskap av å være medlem av regjeringen, også kunne få befatning med saker på fiskeområdet som konstitusjonelt ligger til andre departementer.

3. Habilitetsreglenes betydning for denne saken

I sin stilling som statsråd omfattes Lars Peder Brekk direkte av habilitetsreglene i lovens § 6, jf forvaltningsloven § 10. I utgangspunktet gjelder ikke bestemmelsene om habilitet for statsråden i egenskap av regjeringsmedlem, jf. forvaltningsloven § 10 annet punktum, men LMD legger i tråd med tidligere uttalelser fra Lovavdelingen, til grunn at de ulovfestede habilitetsprinsippene kommer til anvendelse også i denne sammenheng.

Forvaltningslovens absolutte inhabilitetsregler i § 6 første ledd er ikke anvendelige i denne saken. Forvaltningsloven § 6 andre ledd fastslår imidlertid at man også kan være inhabil dersom det foreligger "andre særegne forhold" som er "egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet". Slike særegne forhold er ikke nærmere definert i lovteksten, og man må foreta en konkret helhetsvurdering av saken det gjelder for å finne ut om vedkommende er inhabil.

4. Statsrådets habilitet i saker der SinkaBerg-Hansen AS er part

Forvaltningsloven § 6 annet ledd nevner at det ved inhabilitetsvurderingen blant annet skal legges vekt på "om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til." Bakgrunnen for det foreliggende spørsmålet er at statsråd Brekks bror er styreleder i SinkaBerg-Hansen AS og at Brekk i tillegg har en mindre, indirekte eierpost i selskapet. Vi ber om Lovavdelingens vurdering av statsrådets habilitet i saker der SinkaBerg-Hansen AS er part. Inntil Lovavdelingens vurdering foreligger, er vårt råd til statsråden at han ikke deltar i behandling av eventuelle saker der dette selskapet er part.

5. Statsrådets habilitet i saker på fiskeområdet generelt

De aller fleste avgjørelsene som fattes i departementet og som kan tenkes å kunne virke inn på ministerens eierinteresser, vil være av svært generell art og ofte også angå et stort antall andre næringsdrivende. På bakgrunn av dette, og i samsvar med gjeldende teori og praksis, har nåværende og tidligere landbruks- og matministere lagt til grunn at det på generelt grunnlag ikke foreligger inhabilitet etter forvaltningsloven § 6 annet ledd på bakgrunn av statsrådets eierinteresser i seg selv.

Statsråden har, som følge av sitt administrative ansvar for Mattilsynet, et indirekte ansvar for saker på fiskeområdet. Vi ber om Lovavdelingens vurdering av statsrådets habilitet i slike saker. Inntil Lovavdelingens vurdering foreligger, er vårt råd til statsråden at han ikke erklærer seg inhabil i slike saker. Vårt råd bygger blant annet på Lovavdelingens vurdering av 12. november 2009 av habilitet for fiskeriminister Lisbeth Berg-Hansen.

6. Forespørsel til Lovavdelingen

Vi tillater oss etter dette å be om Lovavdelingens vurdering av landbruks- og matminister Lars Peder Brekks habilitet på bakgrunn av det ovenstående. Landbruks- og matdepartementet er klar over at denne vurderingen må bli generell, fordi spørsmål om habilitet alltid må vurderes konkret i det enkelte tilfelle.

Med hilsen

Yvonne Larssen (e.f.)
avdelingsdirektør

Elin Ludvigsen Kjenn
seniorrådgiver